

PHA 210 PREHİSTORİK ARKEOLOJİ METOTLARI

KONU 6: Kùltür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve

Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge

22/12/2011 tarih ve 260635 sayılı Bakan Onayı ile yürürlüğe girmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Müze Kazıları

Kurtarma Kazısı:

Madde 14- (1) Yapılanma çalışmalarındaki artıştan olduğu kadar doğal tehlikelerden, yasadışı veya bilimsel nitelikten yoksun kazılardan yahut halkın yeterli bilgilendirilmemesinden dolayı ciddî bir şekilde tahribata açık veya tahribata uğramış taşınır ve taşınmaz kùltür varlıklarının bulunduğu yerlerde, Müze Müdürlüğü'nün sorumluluğunda aşağıdaki hükümlere uygun olarak kurtarma kazısı yapılır.

a) İnşaat çalışmaları, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütölen alt yapı, imar ve yatırım çalışmaları (Barajlar, yol açma ve yapım çalışmaları, kömür ve maden ocağı çalışmaları, TOKİ uygulama alanları, orman alanlarındaki ağaçlandırma çalışmaları, sulama kanalları yapımı, vb), doğal afetler, kaçak kazılar vb. sonucunda ortaya çıkan kùltür varlıklarının kurtarılması amacıyla kısa süreli ve acil müdahale gerektiren kazı çalışmaları kurtarma kazısı kapsamında değerlendirilir.

b) Kurtarma kazısının niteliğinin dışına çıkılmaması için, bir program kapsamında uzun yıllar sürmesi gereken ve yüksek bütçe gerektiren höyük, antik kent gibi yerlerin kurtarma kazısı talebinde bulunulmaz.

c) Kurtarma kazısı izni, verildiği yıl için geçerlidir. Genel Müdürlükçe gönderilen 2 (iki) adet İzin Belgesi, Müze Müdürlüğü'nce imzalanır, bir nüshası Müze'de alıkonur, diğer nüshası Genel Müdürlüğe iade edilir.

ç) Kurtarma kazısı başvurusunda;

1- Konunun aciliyeti,

2- Müze Müdürlüğü'nün personel durumu,

3- Müze Müdürlüğü'nün diğer müze içi ve arazi görevleri kapsamında yıllık çalışma programının uygunluğu,

4- Yaz döneminde kazı ve araştırmaların yoğun bir şekilde sürdürülmesi, bu çalışmalar için Genel Müdürlükçe, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatından uzman elemanların görevlendirileceği

hususları göz önünde tutulur.

d) Başvuruya ayrıca;

1- Kurtarma kazısı yapılacak alana ilişkin en az 2 (iki) uzman tarafından hazırlanan imzalı ve fotoğraflı rapor,

2- Alanın üzerinde işaretlendiği imar planı veya harita,

3- Ek-15'e uygun olarak hazırlanan imzalı ve mühürlü talep formu,

4- Varsa, alana ilişkin olarak alınmış Koruma Bölge Kurulu Kararı

eklenerek Genel Müdürlük'ten İzin Belgesi talep edilir.

e) Kaçak kazılara maruz kalan veya ivedi müdahale gereken durumlarda, Müze Müdürlüğü tarafından hemen güvenlik önlemleri sağlanarak Genel Müdürlük'ten İzin Belgesi talep edilmesi ve İzin Belgesi beklenilmeksizin çalışmalara, işgünü ve mesai saatleri dışında da en kısa sürede başlanması gerekmektedir.

f) Müze Müdürlüğü'nce yapılacak kazılarda aşağıdaki hususlar dikkate alınır;

1- Olası ve mevcut tahribatı önlemek veya en aza indirmek üzere, belirli bir alanda ve eldeki olanaklarla, olabildiğince hızlı ve çok veri toplanması amaçlanır.

2- Kazı çalışmaları bilimsel esaslara uygun olarak yürütülür.

3- Çalışmanın gerçekleştirileceği alanın önceden tespit ve tescili yapılmamış ise rapor hazırlanarak ilgili Koruma Bölge Kurulu'na bildirilir.

4- Özel mülkiyetteki alanlarda kazı çalışmalarına başlanmadan önce gerekli izinler alınır.

5- Alanda, taşınmazların kaldırılması (mozaik, lahit vb.) ve restorasyon gibi çalışmalar gerçekleştirilecek ise projelerinin hazırlanarak ilgili Koruma Bölge Kurulu'ndan karar alınması ve sonucunun Genel Müdürlüğe iletilmesinden sonra uygulamaya geçilir.

6- Kazı raporları, envanterlik ve etütlük eser listeleri ile teslim tutanakları, kazı bitiş tarihinden itibaren 3 ay içinde Genel Müdürlüğe gönderilir. Çalışma yapılmamışsa gerekçeleri bildirilir.

7- Yayın hakkı çalışmayı fiilen idare edenlere aittir, Müze Müdürlüğü'nce heyet üyeleri arasında konularına göre paylaşılabilir. Bu yapılırken kazıda fiilen çalışmış olmak ve uzmanlık alanları göz önünde bulundurulur.

8- Genel Müdürlükçe verilen İzin Belgesi ekinde yer alan ekip üye listesi dışında, kazıda izin alınmadan üye veya danışman çalıştırılmaz.

9- Kazı alanındaki çalışmaların gerektirdiği program ve bütçenin Müze Müdürlüğü olanaklarını aşması hâlinde, konuyla ilgili uzman bilim insanları Genel Müdürlük izniyle çalışmalara katılabilir.

10- Müze Müdürlüğü tarafından heyet oluşturularak gerçekleştirilmesine Bakanlıkça karar verilen kazıların işlemleri de bu madde hükmüne uygun olarak yürütülür.

I. ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanları ile Kentsel Arkeolojik Sit Alanlarında Gerçekleştirilecek Sondaj Kazıları

Madde 15- (1) I. ve II. Derece Arkeolojik Sit Alanları ile Kentsel Arkeolojik Sit Alanlarında Koruma Bölge Kurulu Kararı uyarınca yapılacak sondaj ve temel kazısı, Müze Müdürlüğü'nce gerçekleştirilir. Takvim yılı içerisinde yapılacak sondaj ve temel kazısına ilişkin uygulamalarda;

a) Kanun, Yönetmelik, bu Yönerge ve İzin Belgesi hükümlerine uygun olarak hareket edilmesi,

b) Koruma Bölge Kurulu Kararı kapsamında Müze Müdürlüğü'nce yapılacak olan sondaj ve temel kazısı için Genel Müdürlük'ten "İzin Belgesi" talebinde bulunulması,

c) Genel Müdürlük'ten Müze Müdürlüğü'ne gönderilen "İzin Belgesi"nin, Müze Müdürlüğü'nce imzalanıp bir örneğinin Müze'de alıkonularak diğer örneğinin Genel Müdürlüğe gönderilmesi,

ç) Müze Müdürlüğü'ne verilecek "İzin Belgesi" çerçevesinde sondaj ve temel kazısı çalışmalarının gerçekleştirilmesi,

d) Sondaj ve temel kazısı sırasında herhangi bir kültür varlığına rastlanmaması durumunda, hazırlanacak rapor, fotoğraf, çizim vb. belgelerin bir örneğinin ilgili Koruma Bölge Kurulu'na bir örneğinin de Genel Müdürlüğe gönderilmesi,

e) Sondaj ve temel kazısı sırasında herhangi bir kültür varlığına rastlanması durumunda, çalışmalara devam edilmekle birlikte, konunun Genel Müdürlüğe bildirilmesi,

f) Çalışmaların tamamlanmasından sonra hazırlanacak raporun ve diğer belgelerin bir örneğinin Genel Müdürlüğe, diğer örneğinin de ilgili Koruma Bölge Kurulu'na iletilmesi,

hususlarında gerekli işlemler Müze Müdürlüğü'nce sürdürülür.

III. Derece Arkeolojik Sit Alanları ile Kentsel Sit Alanlarında Gerçekleştirilecek Sondaj Kazıları

Madde 16- (1) III. Derece Arkeolojik Sit Alanları ile Kentsel Sit Alanları'nda, Koruma Bölge Kurulu Kararı uyarınca yapılacak sondaj ve temel kazısı ilgili Müze Müdürlüğü'nce gerçekleştirilir. Takvim yılı içerisinde yapılacak sondaj ve temel kazısına ilişkin uygulamalarda;

a) Kanun, Yönetmelik, bu Yönerge ile İzin Belgesi hükümlerine uygun olarak hareket edilmesi,

b) Her yılın başında Genel Müdürlük'ten Müze Müdürlüğü'ne gönderilen genel nitelikteki "İzin Belgesi"nin, Müze Müdürlüğü'nce imzalanıp bir örneğinin Müze'de alıkonularak diğer örneğinin Genel Müdürlüğe gönderilmesi,

c) Sondaj ve temel kazısı çalışmaları sırasında herhangi bir kültür varlığına rastlanmaması durumunda, hazırlanacak rapor, fotoğraf, çizim vb. belgelerin bir örneğinin ilgili Koruma Bölge Kurulu'na, bir örneğinin de Genel Müdürlüğe gönderilmesi,

ç) Sondaj ve temel kazısı çalışmaları sırasında herhangi bir kültür varlığına rastlanması durumunda, çalışmalara devam edilmekle birlikte, konunun Genel Müdürlüğe ve ilgili Koruma Bölge Kurulu'na bildirilmesi,

d) Sondaj ve temel kazısı çalışmalarının tamamlanmasından sonra hazırlanacak raporun ve diğer belgelerin bir örneğinin Genel Müdürlüğe, diğer örneğinin de ilgili Koruma Bölge Kurulu'na iletilmesi,

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 05/11/1999 tarih ve 658 sayılı ilke kararı 3 üncü maddesinin (ç) bendi gereğince, III. Derece Arkeolojik Sit Alanlarında, Belediyesince veya Valilikçe inşaat izni verilmeden önce, İlgili Müze Müdürlüğü uzmanları tarafından sondaj kazısı gerçekleştirilerek, sondaj sonuçlarının bu alanlarla ilgili, varsa Kazı Başkanı'nın görüşleriyle birlikte Müze Müdürlüğüne Koruma Bölge Kurulu'na iletilip kurul kararı alındıktan sonra uygulamaya geçilmesi,

f) Gerçekleştirilecek sondaj ve temel kazısına ilişkin Ek-16'daki listelerin düzenlenerek her ay Genel Müdürlüğe gönderilmesi

hususlarında gerekli işlemler Müze Müdürlüğüne sürdürülür.

Tescilsiz Alanlarda Yapılacak Sondajlar

Madde 17- (1) Tescilsiz alanlarda yapılacak sondajlar "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının Tespit ve Tescili Hakkında Yönetmelik" in 4/h maddesinde belirtilen niteliklerin dışında kalması ve Müze Müdürlüğü'nün gerekli görmesi hâlinde, Müze Müdürlüğü tarafından, Genel Müdürlük'ten izin talep edilmeksizin sondaj yapılır. Yapılan sondaj sonrasında hazırlanacak rapor Genel Müdürlük ile birlikte ilgili Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na da gönderilir.

Tescilli Tek Yapılarda Yapılacak Kazılar

Madde 18- (1) Tescilli ve tek yapı ölçekli korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının restorasyon, rölöve ve restitüsyon projelerine yönelik olarak Koruma Bölge Kurulu Kararı uyarınca yapılması istenilen ve onaylanmış projelerin uygulama aşamalarında yapılması gerekli görülen sondaj, temel kazısı, drenaj v.b. çalışmalar Genel Müdürlük'ten izin talep edilmeksizin ilgili Müze Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Diğer Hükümler

Madde 19- (1) Bu Yönerge, Madde 2’de belirtilen Kanun ve Yönetmelikle birlikte yürütülür.

Madde 20- (1) BuYönergede yer almayan konularda herhangi bir tereddüde düşüldüğünde Genel Müdürlük’ten görüş alınarak çalışmalara yön verilir.

Madde 21- (1) Bu Yönerge, onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 22- (1) Bu Yönergenin yürürlüğe girmesiyle daha önce yürürlükte olan Makam Onayları ve Genelgeler işlemde kalker.

Madde 23- (1) Bu Yönerge’yi Kültür ve Turizm Bakanı yürütür.

EK-1 Bakanlık Temsilcisi Ara Raporu

EK-2 Bakanlık Temsilcisi Başlangıç Raporu

EK-3 Bakanlık Temsilcisi Sonuç Raporu

EK-4 İnceleme Komisyonu Raporu

EK-5 Kazı/Yüzey Araştırması Başkanı Başvuru Raporu

EK-6 Müze Komisyon Raporu

EK-7 Öğrenci Çalışması Müze Raporu

EK-8 Öğrenci Çalışması Raporu

EK-9 Türk Heyet Üye Başvuru Formu

EK-10 Mesleki Bilgiler Formu

EK-11 Kurum Dışı Geçici İşçi Talep Formu

EK-12 Kazı/Yüzey Araştırması Başkanı Sonuç Raporu

EK-13 Kazı İzleme Formu

EK-14 Kazı Mali Bilgiler Formu

EK-15 Müze-Kazı Talep Formu

EK-16 Sondaj ve Temel Kazısı İzleme Formu